

Trevlig sommar!

Årets energirådgivare Jonas Wedebrand ska segla, ro och äta närodlat för att spara energi i sommar. Det stämmer ju bra med Maud Olofssons sommarhälsning till alla våra medlemmar, se sid 3. Energieffektivisering och energirådgivning är viktigt för vår framtid.

Årets andra pristagare – DN Motor – tar upp ett område som vi i förening hittills inte arbetat med i någon större utsträckning. Nu tar vi nya tag tillsammans med vår nye styrelsemedlem Michael Koucky som arbetar just med transportfrågor.

Men nu är det sommar och snart semester. Inför hösten ser vi med spänning fram emot ...

... hur det ska gå med alla energideklarationer. Hur många kommer att hinna färdigt i tid?

... Energieffektiviseringsutredningens slutbetänkande. Kommer de att gå på vårt förslag (som vi lämnat in tillsammans med Naturvårdsverket) om att införa en "Energieffektiviseringspremie"?

... ett nytt stort program för energieffektivisering med massa peng.... (nä, dags för semester. Det där sista var visst bara fantasier ...)

Trevlig sommar!

Lotta Bångens, ordförande

Med stöd från Boverket och VVS Tekniska Föreningen startar vi nu en ny sektion för Energideklararerare i föreningen EnergiRådgivarna. Alla som arbetar med att energideklarera byggnader är välkomna som medlemmar.

Föreningen startar sektion för energideklararerare

Föreningen har sedan länge arbetat med att påverka utformningen av det svenska systemet för energideklarering. Utöver Boverket och VVS Tekniska Föreningen har vi redan idag ett väl utvecklat samarbete med Fastighetsägarna och berörda departement i frågan. Vi sitter även med i Energieffektiviseringsutredningens expertgrupp där förslag på hur energideklarationernas åtgärdsförslag ska omsättas i konkreta åtgärder diskuteras.

SYFTE

Vi vill hjälpa till att skapa ett väl fungerande system för energideklarationer bland annat genom att:

- Vara en länk mellan fastighetsägare och energideklararerare på branschnivå
- Uppmärksamma myndigheter på förbättringsförslag i systemet
- Skapa en (större) marknad för åtgärder
- Samverka med andra föreningar för besiktning mm
- Säkerställa och höja kvaliteten på deklarationer och besiktningar, t ex genom gemensamma riktlinjer
- Kompetensutveckla medlemmar
- Systematisera erfarenhetsutbytet mellan medlemmar

ENERGIDEKLARATION MED FUNKTION

Syftet med energideklarationerna är att främja en effektiv energianvändning. Energieffektivisering sker först när åtgärder genomförs. Vi vill skapa en brygga mellan förslag på åtgärder och lönsamma effektiviseringsprojekt. Vi tror att föreningens nätverk kan hjälpa till i det arbetet.

Föreningens sektion för kommunala energirådgivare har medlemmar som ska informera kring systemet med energideklarationer. Bland annat genom att hjälpa företag och privatpersoner att hitta ackrediterade företag och att bistå när åtgärdslistor ska översättas i projekt.

EnergieffektiviseringsFöretagen är föreningens sektion för företag som säljer energieffektivisering i form av produkter eller tjänster. Branschförbunden

inom området är grundare av denna sektion. Här finns kunskap om den senaste tekniken för effektivisering (belysning, ventilation, solskydd, VVS, kyla, isolering, el mm).

SOMMAREN ÄR KORT...

Vi återkommer i början av september med datum för ett första möte i den nya sektionen. Har du synpunkter på vad som ska tas upp på mötet – hör gärna av dig!

Vi avser att välkomna både ackrediterade företag och certifierade personer i den nya sektionen.

Frågor om den nya sektionen besvaras av Lotta Bångens, 070-343 9212 eller via mail på lotta.bangens@aton.se

– En förening underlättar vår dialog med branschen och kan också stärka kompetensutvecklingen, svarar Nikolaj Tolstoy, Boverket, på frågan om varför han är positiv till en förening för energideklararerare.

– Våra lokalföreningar i samarbete med Energirådgivarna är en bra plattform för erfarenhetsutbyte mellan energideklararerare samt mellan deklararerare och fastighetsägare, tror Bengt Göran Jarefors på VVS Tekniska Föreningen.

Årets två energirådgivare: DN Motor och Jonas Wedebrand!

Jonas Wedebrand, hur känns det att få energirådgivarnas pris årets energirådgivare 2008?

– Det känns överraskande, mycket hedrande och inspirerande! Aldrig ens snuddat vid tanken att få denna utmärkelse!

Vad tycker du är en bra energirådgivare?

– En korsning mellan en humanekolog och tekniker med väl utvecklade entreprenörsgener.

Vad tycker du är föreningen EnergiRådgivarna främsta uppgift?

– Socialt samla gruppen, stärka samhörighet och nätverk, stödja, engagera och motivera, marknadsföra rådgivarnas viktiga betydelse omställningsarbetet mot det hållbara samhället.

Hur ska du spara energi i sommar?

– Segla, ro och äta närodlat!

DN Motor hedrades på EnergiRådgivarnas kongress i Uppsala i maj med utmärkelsen Årets energirådgivare. Dialog ställde några frågor till Jacques Wallner, reporter på DN Motor, som var mycket nöjd med uppmärksamheten från EnergiRådgivarna.

Om man älskar bilar, stora och starka och vill åka i hög fart. Finns det något alternativ då för någon som samtidigt inte vill vara ett miljösvin?

– För många moderna familjer med flera barnkullar behövs stora bilar med plats för sju-åtta. När bilarna blir så stora och tunga blir det bäst med en dieselmotor med partikelfilter under huven.

– För den som vill ha en sportbil finns exempelvis amerikanska Tesla, en dyr elbil.

Diskuterar ni på redaktionen mycket i energi, miljö- och klimattermer? Är det lika viktiga frågor som säkerhet, prestanda och pris?

– Ja, vi har tidigt slagit fast att miljö- och säkerhetskrav är viktiga. Det går inte att utesluta det ena. Ett enkelt sätt att få ned förbrukningen vore annars att banta bilarna genom att ta bort en massa säkerhetsutrustning. Det är fel väg.

Vad tror ni läsarna tycker?

– Läsarna är mycket engagerade i

alla aspekter av bilar och bilsamhället.

Tror ni läsarna är utgöras av lika många kvinnor som män?

– Vi får allt fler kvinnliga läsare. Men fortfarande är det så i många förhållanden att mannen sköter om bilen.

Får ni mycket frågor om bränsleval och miljöbilar?

– Ja, hela tiden. Det är väldigt svårt att välja rätt.

Två veckor efter att ni fick Energi-

”Jag skäms över att det tog så lång tid för Sverige att få en debatt om E85.”

Rådgivarnas pris hedrades Lasse Swärd på DN Motor med en utmärkelse från KAK för att ha brutit ny mark i miljöfrågan. I artikeln i DN säger Lasse Swärd att han skäms varje gång han tankar etanol. Vad tankar du själv? Skäms du?

– Jag kör också en etanolbil privat och tankar E85. Jag hoppas att min nästa bil går att tanka med biogas i stället. Det är ett renare alternativ. Jag skäms över att det tog så lång tid för Sverige att få en debatt om E85. Det borde vi ha haft för länge sedan.

Har ni fått några reaktioner, positiva eller negativa från biltillverkarna för er journalistik?

– Bilfabrikanterna har hela tiden synpunkter. Jag ska ge ett exempel. När vi var och körde nya Audi A3 2003 kritiserade jag på presskonferensen att det inte fanns bältespåminnare i bilen. Projektledaren för A3 blev arg och skällde ut mig. Det fanns viktigare saker i en bil än bältespåminnare, ansåg han.

– Ett år senare hade Audi beslutat att samtliga modeller skulle ha bältespåminnare. Jag frågade en styrelseledamot varför. För vi har bestämt det, blev svaret. Av säkerhetsskäl.

– Det är så det funkar. Ståndpunkter förändras hela tiden.

Etanolindustrin är inte glad över att ni kritiserar etanolen?

– Ingen industri vill bli kritiserad. Men det är mediernas uppgift att granska. Annars skulle det of-fentliga rummet bara fyllas med

reklam. Också förment goda och miljövänliga alternativ måste tåla en granskning.

Jag utgår från att ni själva anser att ni gör en konsumentupplysande insats med er journalistik. Händer det att ni uppfattas som att ni driver kampanjer och får ni då på pälsen för det? Av vem?

– Vi driver inga kampanjer. Men det är klart att den som blir kritiserad ofta blir missnöjd. Det är oftast inga problem om de som utsätts för kritik får rätt att lufta sina bästa argument. Om vi anser att en bil eller motorcykel är dålig så anför vi varför vi har den åsikten. Det brukar fabrikanterna förstå.

Har du någonsin funderat på att anlita en energirådgivare?

– Jag bor i lägenhet i stan och har inte så mycket att fundera på om energin där mer än att välja el-leverantör. Lågenergilampor har jag. Till och från jobbet går jag helst. Några elslukande maskiner i stand-by-läge har jag inte. Det gör att jag nog inte är någon presumtiv kund för energirådgivare. Tidigare, i radhus, har jag tillhört en bostadsrättsförening som jag tror anlidade energirådgivare.

frågor: Yrsa Westerlund

På Dagens Nyheters hemsida dn.se finns den informativa DN Motor (högst upp i menyraden). Läs tex *Chattar* om bränsleval och miljöbilar.

Nyhetsartikel om att DN Motor utsetts till Årets energirådgivare av EnergiRådgivarna:
www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1064&a=769660

Intervju med DN Motors Lasse Swärd: www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1064&a=774311

Maud Olofssons sommarhälsning till EnergiRådgivarna!

”En framgångsrik energieffektiviseringspolitik bygger på att miljontals människor varje dag fattar beslut som är energismarta.

Energirådgivarna har en central roll i politiken för energieffektivisering. De finns där människor finns och kan påverka dem att fatta beslut som hjälper oss alla att minska klimatutsläppen.

Det lönar sig inte bara för oss på kort sikt, eftersom energieffektivisering är lönsamt, utan också på lång sikt för våra barn och barnbarn.”

Maud Olofsson
vice statsminister och energiminister

Allt om kongressen i Uppsala

På Energiradgivarna.com finns en väldigt bra sammanställning i pdf-format av allt som hände på kongressen i Uppsala i maj.

En guldgruva för dig som inte hade möjlighet att medverka på detta otroligt givande arrangemang!

Nästa kongress i Jönköping!

Nästa kongress blir i oktober 2009 på Elmia i Jönköping!

Kurser för just dina behov?

Har du tips eller önskemål om vilka kurser EnergiRådgivarna skulle kunna arrangera framöver? Kontakta i så fall styrelsemedlemmen Roland Jonsson, roland.jonsson@vvsforetagen.se

Nya tv-apparater slösar el och saknar avstängningsknapp

Det är stora skillnader i energiförbrukning mellan nya tv-apparater med likvärdig bild-kvalitet. Det visar ett test av fem tv-apparater med inbyggda digital-tv-mottagare, som Energimyndighetens Testlab utfört.

TESTET VISAR en skillnad i energiförbrukning på mer än 60 procent mellan de olika tv-apparaterna, trots att de har likvärdig bildkvalitet.

Den största skillnaden i energiförbrukning finns mellan plasma och LCD, där LCD-tv:n drar mindre än plasma.

Skillnaden kvarstår även om man tar hänsyn till att de testade plasma modellerna var 42 tum medan LCD var 40 tum.

Som störst är skillnaden i energikostnad i detta test 242 kronor per år. Baserat på uppmätt energiförbrukning och ett elpris på 1,25 kr per kilowattimme samt att tv:n används fem timmar per dag och där emellan står i standby.

Energimyndighetens mätningar i 400 hushåll har visat att tv:n i snitt är på fem timmar per dag, vilket bland annat beror på att familjemedlemmarna tittar på tv vid olika tider. Sony drar minst, med 315 kilowattimmar per år, men de övriga LCD-modellerna ligger bara straxt över. Plasma tv:n från LG förbrukar mest med 509 och Philips 486 kilowattimmar per år.

– Energikostnaden kan mer än tredubblas när du byter ut din gamla 28 tums bildrörs-tv till en ny 42 tums plasma. Det är nog många som köper ny tv utan

att tänka på detta, säger Mikael Holst projektledare för tv-testet vid Energimyndighetens Testlab.

STANDBY-FÖRBRUKNINGEN för tv-apparaterna i testet varierar från 0,5 till 2,2 W. Det finns ingen koppling mellan förbrukningen i standby och då tv:n är på. Värt att notera är att alla tv-apparater saknar avstängningsknapp.

Just nu finns det ett EU-förslag på högsta tillåtna standby-förbrukning på max 0,5 watt för tv-apparater. Det är bara en av de testade tv-apparaterna som idag skulle klara den nivån om förslaget genomförs.

– Testet visar att nu är det dags att synliggöra energiförbrukningen för konsumenterna.

– Det finns idag en frivillig energimärkning som baseras på tillverkarnas uppgifter. Det är ett bra initiativ, men märkningen finns bara i några butiker.

– En tydlig energimärkning på alla tv-apparater liknande den som finns på vitvaror skulle underlätta för konsumenterna, säger Anita Aspegren, enhetschef vid Energimyndighetens Testlab.

Andra viktiga egenskaper som har testats är bild- och ljudkvalitet, funktioner och användarvän-

lighet. Samtliga fem modeller får godkänt, men inte mycket mer när det gäller bild- och ljud. Det är bara LCD-tv:n från Samsung som når upp till det näst högsta betyget 4 för bilden vid hög upplösning.

Alla fem modeller ska klara digitala tv-sändningar via marknätet, därutöver kan två även ta emot kabelsändningar och en satellit-tv.

INNAN KÖP är det viktigt att du som konsument kontrollerar med säljaren vilken typ av sändningar och vilka digital-tv-operatörer som den inbyggda digital-tv-mottagaren är avsedd för.

De testade tv-apparaterna marknadsförs som att de klarar sändningar i HD, men det gäller bara skärmen och inte de inbyggda digital-tv-mottagarna.

Testet är ett samarbete mellan Konsumentverket och Energimyndigheten.

Energikostnaden per år baserad på den energiförbrukning som mätts upp vid testet och på att tv:n används fem timmar per dag och där emellan står i standby. Elkostnaden i exemplet är 1,25 kr/kWh.

Mer information:

Energimyndighetens Testlab

Mikael Holst, projektledare, Tel:
016 544 23 75

Anita Aspegren, enhetschef, Tel:
016 544 23 71

Tipsa Dialog!

Välkomna att tipsa redaktionen om nyheter och notiser som kan vara intressanta att läsa om för andra medlemmar i EnergiRådgivarna. Mejla till jesper.peterson@boras.se eller till yrsa@bahnhof.se (redaktör för Dialog).

I EnergiRådgivarnas styrelse sitter:

Lotta Bångens, ordförande
lotta.bangens@aton.se

Hans Nilsson, vice ordförande
nosslinh@telia.com

Magnus Everitt
magnus.everitt@svenskventilaton.se

Maria Perzon
maria.perzon@bengtdahlgren.se

Jan Berglund suppleant
jan.berglund@svenskfjarrvarme.se

Michael Koucky
michael.koucky@koucky.se

Johan Schön
johan.schon@srv.se

Ingela Brandén suppleant
ingela_branden@hotmail.com

Roland Jonsson suppleant
roland.jonsson@vvsforetagen.se

Jesper Peterson
jesper.peterson@boras.se

www.energiradgivarna.com
S:t Göransgatan 84
112 38 Stockholm
tel: 08 - 343245
kansliet@energiradgivarna.com

Prenumerera gratis på

**Energimyndighetens nyhetsbrev
för energirådgivare!**

Mycket att spara på eldrivna motorer

På Tekniska Mässan 21-24 oktober kommer ett tema att vara energibesparing i produktion och byggnader.

INTRESSET FÖR energieffektiv industriproduktion ökar inom industrin i takt med att energipriset höjs och medvetandet om besparingspotentialen ökar. Möjligheten att spara energi är stor i såväl små som medelstora och stora företag.

En riktigt stor energislukare inom industrin är alla elmotorer som driver pumpar, fläktar, kompressorer med mera. Studier har gjorts som visar att bara genom att varvtalsreglera pumpar och fläktar i svensk industri kan effekt motsvarande ett kärnkraftverk sparas.

Väldigt många fläktar och pumpar går också för fullt antingen det behövs eller inte – ett fullständigt onödigt slöseri med resurser. En av de mest lönsamma åtgärderna är att stänga av sådant som inte används och att tidsstyra användningen där sådant är möjligt.

NYA PRODUKTER och system som använder mindre energi och också ökar livslängden på maskiner och anläggningar i produktionen presenteras från allt fler leverantörer. Kombinerat med åtgärder för bättre uppvärmning, ventilation, belysning och isolering i byggnader – både kontorslokaler och fabriker – är detta intressanta möjligheter som ger omedelbara energivinster. Dessutom blir miljöpåverkan mindre genom t ex mindre utsläpp av koldioxid.

På Tekniska Mässan genomförs

SVENSK BASINDUSTRI har genom PFE-programmet visat att det går att spara energi men det finns fortfarande en stor potential, främst inom medelstor industri. Det visar bl a en revisionsrapport från Lindebergs Grant Thornton.

På frågan, ställd till 400 svenska företag, om man undersökt sin energiförbrukning för att få överblick över var det går att spara svarade mer än hälften nej. Detta placerade Sverige på 26 plats av 32 undersökta länder, omfattande totalt 7200 företag med 49-250 anställda och visar att det fortfarande finns en stor potential för energieffektivisering.

Ett område som sätts mer och mer fokus på är alla de elmotordrifter som idag finns i samhället generellt, och inom industrin specifikt. Transmissioner, överföring av krafter inom olika applikationer är ett område med stor besparingspotential, allt från själva elmotorn till de drivsystem och den kringutrustning som krävs för ett väl fungerande system. Att behovsstyra en elmotor är en åtgärd som idag används mer och mer och med mycket positiv effekt på användarens elnota.

i samarbete med EnergiEffektiveringsFöretagen en avdelning kallad Energieffektiv Industri med utställningar, aktiviteter och seminarier.

Mer info: Gunnar Iggendal
Tekniska Mässan
gunnar.iggendal@stofair.se

Elpriskollen – en statlig elprisjämförelse

För den aktiva konsumenten som vill jämföra elpriser eller hitta en ny elhandlare att teckna avtal med finns från och med den 31 januari 2008 en statlig elprisjämförelse, www.elpriskollen.se.

Landets samtliga elhandelsföretag är inrapporteringskyldiga till Energimarknadsinspektionen som driver Elpriskollen. De avtal som omfattas av kravet om inrapportering är avtal om fast elpris 6 månader, 1 år, 18 månader, 2 år, 3 år, 4 år och 5 år samt avtal om rörligt elpris om 3 månader, löpande och 1 år samt avtal om tillsvidarepris.

Det innebär också att elhandelsföretaget är skyldigt att uppdatera prisförändringar samma dag som ändringen sker och att Energimarknadsinspektionen med stöd i lagstiftning har möjlighet att utöva tillsyn emot elhandels-

företag som inte uppfyller sin inrapporteringskyldighet.

Varje dag besöker fler än 1200 konsumenter Elpriskollen och förhoppningen är att konsumenterna ska fortsätta att besöka oss. Eftersom många av er energirådgivare dagligen får frågor om elpris är det viktigt för oss att informera er om www.elpriskollen.se.

Vi tar gärna emot frågor om Elpriskollen både från er och från landets konsumenter. Det finns nu möjlighet att beställa en informationsfolder om Elpriskollen till det lokala energirådgivarkontoret. Skicka ett mail till elpris@ei.se med namn och postadress så skickar vi så många exemplar som önskas.

Besök och kontakta oss gärna!

Thomas Björkström,
016-16 27 28

Fönstertillverkare visar stort intresse för att energimärka

Intresset för att från tillverkarnas sida energimärka fönster ökar. "Energimärkta fönster för den svenska marknaden" är ett samarbetsprojekt mellan fönstertillverkare och Energimyndigheten.

Med energimärkta fönster skapas bästa möjligheten för energieffektiva byggnader med låga värmeförluster och ett bra inomhusklimat med minsta miljöpåverkan.

Märkningen är utformad på samma sätt som den obligatoriska märkningen för vitvaror; en etikett med pilar och bokstäver där A är bäst med en fallande skala till G. Under projektets första två år med-

verkade elva företag från tre länder, Sverige, Finland och Norge.

Projektet har pågått under 2006 och 2007 och fortsätter under 2008 och 2009. Deltagandet är frivilligt. Under projektets kommande två år kommer fjorton företag att medverka och energimärka fönster. De medverkande företagen svarar för cirka 85 procent av de fönster som säljs och installeras i Sverige och tillverkarna finns i Sverige, Norge, Finland och Danmark. Under projektperioden kan flera tillverkare ansluta om de så önskar.

Källa: Energimyndigheten.se

Bättre och billigare belysning i butiker i Borås

butiksljus.se är en sajt som **Energirådgivningen i Borås driver**. Här har man samlat smarta tips som hjälper butikerna att tänka rätt när det gäller belysningen.

Belysningen kostar förmodligen mycket mer än vad de flesta butiksinnehavare har klart för sig. Att se över lokalernas belysning kan därför vara en lönsam affär. Jesper Peterson, energirådgivare i Borås, har därför lagt upp en sajt om *Butiksljus*.

En bra balans mellan grund- och fokusbelysning är en början till att få en god ljusmiljö. Men vad mer skall man tänka på? Blomsteraffären Buketten på Västerlånggatan i Borås fick hjälp med att förbättra sin belysning utifrån följande fyra uppmaningar:

De två bilderna längst ner på sidan visar hur mycket ljusare och trevligare det blev i blomsteraffären Buketten i Borås jämfört med tidigare (de två översta bilderna).

1. UPPDATERA LJUSKÄLL-LORNA Före renoveringen bestod butikens belysning mest av lamparmaturer med första generationens metallhalogenlampor med många år på nacken. Genom att byta till nyare lampor, rengöra ljusanläggningen och rikta om vissa ljuskällor kunde man plocka bort flera armaturer, spara energi och ändå få bättre ljus.

2. SKAPA BÄTTRE ARBETS-MILJÖ De gamla armaturerna på Buketten var olika gamla och gav ett oroligt ljus. Genom att byta armaturerna och rikta om fokusbelysningen förbättrades arbetsmiljön avsevärt och reflexer och bländningar försvann helt. För att ytterligare förbättra ljusmiljön förstärktes belysningen över viktiga arbetsytor som kassadisk och arbetsbänkar med energieffektiva lysrörsarmaturer.

3. TA FRAM FÄRGER I affärens kyl för snittblommor fanns tidigare enbart lampor med kallt ljus.

Idag finns också varmt ljus i olika nyanser som framhäver blommornas färger och kontraster. Genom att t.ex. belysa rosorna med varmt ljus kommer de röda nyanserna till sin fulla rätt och blommorna känns mer levande. Att jobba med färger kan över huvud taget vara en energisnål metod för att sätta fokus på en varugrupp. Genom att använda en annan färg på belysningen behöver man inte gå upp i ljusstyrka för att få uppmärksamhet till varugruppen.

4. LOCKA OCH LEDA BLICKEN Förut hade butiken ett platt ljus som fläckvis förstärktes med fokusbelysning. Genom att skapa mjuka kontraster och skuggor och låta ljuset variera uppfattas nu butiken som mer spännande. Den nya fokusbelysningen riktas mot områden och varor som verkligen ska exponeras.

